

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOOL

*Metoodiline juhend  
poliitilise ökonomia  
õppimiseks*

TARTU 1967



TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Poliitilise ökonoomia kateeder

M E T O O D I L I N E J U H E N D

POLIITILISE ÖKONOOMIA ÕPPIMISEKS TRÜ KAUGÕPPE-  
OSAKONNAS.

T a r t u 1967

2

Tartu Riikliku Ülikooli  
Raamatukogu

69869

Тартуский государственный университет  
СССР, г.Тарту, ул.Üликооли, 18

МЕТОДИЧЕСКОЕ УКАЗАНИЕ ПО ПОЛИТИЧЕСКОЙ  
ЭКОНОМИИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ-ЗАОЧНИКОВ ТГУ

На эстонском языке

Vastutav toimetaja V. Türk  
Korrektor A. Norberg

=====

TRÜ rotaprint 1967. Trükipoognaid 3,5. Ting-  
trükipoognaid 3,2. Arvestuspoognaid 3,0.  
Trükiarv 1000. Paber 30x42,1/4. Paljundamise-  
le antud 6. VI 1967. Tell. nr. 328.

Hind 10 kop.

## S i s s e j u h a t u s .

Poliitilist ökonoomiat õpivad Ajaloo-Keeleteaduskonna, Füüsika-Matemaatikateaduskonna, Bioloogia-Geograafia-teaduskonna ja Pedagoogilise Instituudi kaugõppe üliõpilased 140 tunniks koostatud programmi alusel järgmiselt:

6. s e m e s t r i l loetakse kapitalismi ja imperialismi poliitilist ökonoomiat 14 tundi. 6. semester lõpeb e k s a m i g a kapitalismi ja imperialismi poliitilisest ökonoomiast.

7. s e m e s t r i l loetakse sotsialismi poliitilist ökonoomiat 12 tundi ja 8. s e m e s t r i l 12 tundi. 7. semestril on a r v e s t u s sotsialismi poliitilisest ökonoomiast kuni teemani "Hind, omahind ja ettevõtete puhastulu" ja 8. semestril e k s a m sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

K o n t r o l l t ö ö tuleb esitada 6. semestril ühele teemale kapitalismi või imperialismi poliitilisest ökonoomiast ja 8. semestril ühele teemale sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

Õigusteaduskonnas õpitakse poliitilist ökonoomiat 250 tunniks koostatud programmi alusel järgmiselt:

5. s e m e s t r i l on 24 tundi loenguid kapitalismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb a r v e s t u s e g a kapitalismi poliitilisest ökonoomiast kuni imperialismi poliitilise ökonoomia teemadeni.

6. s e m e s t r i l loetakse imperialismi poliitilist ökonoomiat 20 tundi. Semester lõpeb e k s a m i g a kapitalismi ja imperialismi poliitilisest ökonoomiast.

7. semestril on 20 tundi loenguid sotsialismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb arvestusega sotsialismi poliitilisest ökonoomiast kuni teemani "Isemajandamine".

8. semestril on 20 tundi loenguid sotsialismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb eksamiiga sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

Kontrolltöö tuleb esitada 8. semestril ühele teemale sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

Kursusetöö tuleb esitada 6. semestril ühele kursusetöö teemale kapitalismi poliitilisest ökonoomiast.

Majandusteaduskonnas õpitakse poliitilist ökonoomiat 300 tunniks koostatud programmi alusel järgmiselt:

1. semestril on 24 tundi loenguid kapitalismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb arvestusega kapitalismi poliitilisest ökonoomiast kuni imperialismi poliitilise ökonoomia teemadeni.

2. semestril on 20 tundi loenguid imperialismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb eksamiiga kapitalismi ja imperialismi poliitilisest ökonoomiast.

3. semestril on 20 tundi loenguid sotsialismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb arvestusega sotsialismi poliitilisest ökonoomiast kuni teemani "Isemajandamine".

4. semestril loetakse sotsialismi poliitilist ökonoomiat 20 tundi. Semester lõpeb eksamiiga sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

Kontrolltöö tuleb esitada 2. semestril ühele teemale kapitalismi või imperialismi poliitilisest ökonoomiast.

Kursusetöö tuleb esitada 4. semestril ühele teemale sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

Kehakultuuri- ja Arstiteaduskonnas õpitakse poliitilist ökonoomiat 80 tunniks koostatud programmi alusel järgmiselt:

5. s e m e s t r i l on 12 tundi loenguid kapitalismi ja imperialismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb e k s a m i g a kapitalismi ja imperialismi poliitilisest ökonoomiast.

6. s e m e s t r i l on 12 tundi loenguid sotsialismi poliitilisest ökonoomiast. Semester lõpeb e k s a m i g a sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

K o n t r o l l t ö ö d tuleb esitada 5. semestril ühele teemale sotsialismi poliitilisest ökonoomiast.

## I. ÜLDISED JUHISED.

Poliitiline ökonomia - üks marksismi kolmest koostisosast - on teadus ühiskondlike tootmissuhete arenemisest vastastikusel toimes tootlike jõududega. Ta uurib inimestevahelisi suhteid tootmis-, jaotamis-, vahetamis- ja tarbimisprotsessis ning selgitab majandusseadusi, mis reguleerivad materiaalsete hüvede tootmist ja jaotamist inimühiskonna mitmesugustel arenguastmetel.

Poliitiline ökonomia on ajalooline teadus. Ta uurib, kuidas ühiskondlik tootmine areneb madalamatelt astmetelt kõrgematele astmetele, kuidas tekivad, arenevad ja hukuvad ühiskondlikud korrad, mis on rajatud inimese ekspluaatrimisele inimese poolt. Poliitiline ökonomia põhjendab, kuidas kogu ajaloolise arenemise käik valmistab ette sotsialistliku tootmisviisi võitu.

Marksistlik-leninlik poliitiline ökonomia on klassiteadus, poliitiline teadus. Ta on võimsaks ideoloogiliseks relvaks tööliklassi, kõigi töötajate käes võitluses kodanluse vastu, sotsialistliku revolutsiooni võidu eest. Poliitilise ökonomia ehk majandusteooria tundmine võimaldab aru saada majanduslikest protsessidest, nendevahelistest põhjuslikest seostest nii sotsialistlikus kui ka kaasaegses kapitalistlikus ühiskonnas ning ette näha ühiskonna arenemise käiku tulevikus. Majandusteooria probleemide sügav mõistmine võimaldab oskuslikult lahendada ka praktilisi küsimusi, mis tekivad rahvamajanduse arendamisel üksikutes ettevõtetes, tootmisharudes või rahvamajanduses tervikuna. See võimaldab edukalt lahendada käesoleva viisaastaku (1966-1970) õhiülesandeid.

Nii relvastab poliitiline ökonomia töötavat rahvast võitluses kapitalismi vastu ning kommunismi võidu eest, loob võimaluse õigesti juhtida sotsialistlikku rahvamajandust ning viia edukalt lõpule kommunistliku ühiskonna kõrgema astme rajamine. Seepärast kuulub poliitilise ökonomia kur-

sus ülikooli kõigi teaduskondade õppekavasse. NLKP Keskkomitee aruandes NLKP XXIII kongressile rõhutati, et "meie spetsialistid peavad mitte üksnes täielikult valdama oma eriala, vaid ka tundma ühiskonna arenemise seadusi ning sise- ja välispoliitikat, neil peab olema lai silmaring. Ilma marksismi-leninismi teooria sügava tundmaõppimiseta, partei ja riigi poliitika selge mõistmiseta ei saa olla head nõukogude spetsialisti". Poliitilisel ökonomial on eriline tähtsus kõrgema majandusteadusliku ja juriidilise hariduse süsteemis, mistõttu nende erialade õppeprogrammis on poliitilisele ökonomiale jäetud rohkem aega ning aine tundmise suhtes esitatud hoopis suuremaid nõudmisi.

Kaugõppe ja õppetöö peamiseks vormiks on materjali iseseisev läbitöötamine. Siia kuuluvad järgmised tähtsamad allikad (esitatud mitte tähtsuse, vaid kasutamise järjekorra järgi):

1. Poliitilise ökonomia kursuse programm (300 tundi Majandusteaduskonna üliõpilastele, 250 tundi Õigusteaduskonna üliõpilastele, 100 tundi Arsti- ja Kehakultuuri-teaduskonna üliõpilastele, 140 tundi teiste erialade üliõpilastele). Ühe või teise teema õppimine peab algama programmiga tutvumisest, sest programm määrab ära uuritavate küsimuste ringi, tõstab kindlas süsteemis esile need põhiprobleemid, millele õppimise käigus on vaja vastus leida. Lisaks sellele kergendab programmi järgi õppimine hiljem ka eksamite õiendamist, sest eksamil on üliõpilasel õigus programmi kasutada,

2. Õpik (Majandusteaduskonna üliõpilastele kaheköiteline "Курс политической экономии" teistele standardõpik, mis on ka eesti keeles ilmunud). Alati tuleb kasutada õpiku uusimat trükki. Õpikus on materjal esitatud

ülevaatlikul süstematiseeritud kujul, mistõttu õpik ku-  
junebki peamiseks, kuigi kaugeltki mitte ainsaks tead-  
miste omandamise allikaks. Soovitav on kasutada ka  
"Poliitilise ökonomia leksikoni" (Tallinn, 1965).

3. Kõrvuti õpikuga on vaid üksikute teemade läbi-  
töötamisel vaja kasutada TRÜ ja TPI poliitilise ökonoo-  
mia kateedri poolt rotaprindil välja antud loenguid. Sil-  
mas tuleb pidada paljundatud loengute uusimat trükki.

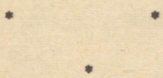
4. Album "Poliitiline ökonomia. Näitlikud õppeva-  
hendid". Kasutada tuleb vaid albumi uusimat trükki. Iga  
teema kohta leiduvad tabelid, skeemid ja diagrammid muu-  
davad õpitava ülevaatlikumaks, piltlikumaks ning aitavad  
ära kasutada nägemismälu.

5. K. Marxi, F. Engelsi, V.I. Lenini tööd, NLKP ja  
teiste kommunistlike ja töölisparteide otsused ja muud  
materjalid programmis esitatud kohustusliku kirjanduse  
loetelu järgi. Neid materjale tundmata ei ole võimalik  
aine omandamine nõutaval tasemel ja vajalikus ulatuses.  
Proletaarse poliitilise ökonomia rajajaiks on Marx ja  
Engels, pärast neid on marksistliku poliitilise ökonoo-  
mia arendamisse suurima panuse andnud Lenin. Lenini töö-  
dega on seotud terve ajastu marksistliku majandusteooria  
arendamisel ja kaitsmisel kodanluse ning revisionistide  
kallaletungide eest. Ei ole mõeldav marksistlik-leninli-  
ku majandusteooria omandamine tutvumata kas või kõige  
tähtsamate Marxi, Engelsi ja Lenini majandusteaduslike  
töödega. NLKP kongresside, Keskkomitee pleenumite ning  
kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamiste  
dokumentides on üldistatud ning teoreetiliselt mõtestatud  
peamised kaasaja probleemid ja nähtused. Seepärast on  
marksistlik-leninliku poliitilise ökonomia tänapäeva  
probleemide sügavaks mõistmiseks tingimata vaja tunda  
neid allikaid.

6. Palju väärtuslikku materjali poliitilise ökonoo-  
mia aktuaalsemate küsimuste kohta leidub majandusteadus-

likes ja parteipoliitilistes ajakirjades, samuti ilmuva-  
tes uurimustes, ülevaadetes, monograafiates. Niisugust  
jooksvat materjali peavad tundma eeskätt Majandusteadus-  
konna üliõpilased, eriti nüüd, kus kaugõppe vormis õppi-  
mine on seostatud tööga vastaval erialal.

7. Lisaks eespool loetletud trükistele on iseseis-  
va töö abistamiseks mõeldud sissejuhatavad konsultatsioo-  
nid ja loengud õppe- ja eksamisessioonidel, raadioloen-  
gud, konsultatsioonid sessioonide vaheajal. Neid kaugõp-  
pijate abistamise vorme on vaja aktiivselt kasutada.



Kõrgema hariduse omandamine kaugõppe korras nõuab  
loobumist paljustki, nõuab ajaressursside rangelt plaani-  
kindlat kasutamist, eriti nüüd, kus kaugõppe edaslären-  
damise üheks olulisemaks ülesandeks on õppetöö taseme tõst-  
mine.

Poliitilise ökonoomia kursuse iseseisval omandami-  
sel kaugõppe korras on vaja silmas pidada järgmist:

1. Kõige olulisemaks, aga ka kõige raskemaks, kõi-  
ge enam distsipliini nõudvaks tingimuseks on p i d e v  
p l a a n i k i n d e l õ p p i m i n e s e s s i -  
o o n i d e v a h e a e g a d e l . Ükskõik kui pingeli-  
ne töö sessiooni ajal ka poleks, ei saa see pidevat õppi-  
mist asendada ega sugavaid kindlaid teadmisi anda.

2. Suurt järjekindlust on vaja ka materjali sisu-  
lisel läbitöötamisel. Õppimisel ei tohi vahele jätta ühte-  
gi teemat ega üle minna uue osa juurde enne, kui eelnev  
on omandatud, sest poliitilise ökonoomia kursus pole tead-  
miste summa, vaid teadmiste süsteem oma kindla sisemise  
loogika ja tõestuste ahelaga.

3. Tuleb vältida formuleeringute, tõestuste, seisukohtade mehhaanilist õppimist. Aine on tõeliselt ja kõige väiksema vaevaga omandatav ikkagi ainult sisuliselt mõistetud süsteemina.

4. Töö käigus tekkivad küsimused ja probleemid tuleb otsekohe üles märkida ning nendele vastuse leidmiseks kasutada konsultatsioone.

Iseseisva töö tulemuste kontrollimiseks ja suunamiseks ning omandatud teadmiste kontrollimiseks kasutatakse järgmisi vorme: kontrolltööd (juhend nende koostamiseks järgneb), Õigus-Majandusteaduskonnas ka kursusetööd (juhend järgneb), arvestused ja eksamid (vastava teaduskonna või osakonna õppeplaani kohaselt).

## II. ÜLDISED NÕUDED KONTROLLTÖÖDE KOHTA.

Kaugõppijad peavad mitmekülgselt omandama marksismi-leninismi majandusteooriat, õppima seda rakendama praktiliste ülesannete lahendamiseks oma töökohas.

Poliitilise ökonomia õppimise põhiliseks meetodiks kaugõppijatele on iseseisev töötamine. Selleks tuleb juhinduda programmist, kus iga teema kohta on antud tähtsamad küsimused ja kohustuslik kirjandus. Üliõpilased peavad hästi läbi töötama klassikute tööd ja NLKP XXIII kongressi materjalid, eriti aga NLKP programmi. On nõutav, et üliõpilased uuriks ja õpiks tundma kõiki tähtsamaid partei dokumente, mis avaldatakse NLKP Keskkomitee pleenumitel ja kongressidel.

Õppetöö vormina on kaugõppijatele ette nähtud k o n t r o l l t ö ö d. Need ei ole mõeldud ainult selleks, et kontrollida üliõpilaste teadmisi valitud teemal. Nende koostamisel omandavad üliõpilased kogemusi majanduslase kirjanduse iseseisvaks läbitöötamiseks, õpivad õigesti väljendama oma mõtteid, analüüsima keerulisi teoreetilisi probleeme, siduma teooriat praktikaga, kommunismi ehitamise ülesannetega. Kontrolltöös peab üliõpilane kasutama 1) marksismi-leninismi klassikute teoseid, 2) partei ja valitsuse otsuseid, 3) nõukogude majandusteadlaste töid ja 4) konkreetseid andmeid ja materjale oma ettevõttest, kodurajoonist või -linnast.

Vaja on kontrolltöös näidata teooria seost praktikaga ja anda hävitav kriitika marksismi-leninismi teooria vastastele seisukohtadele.

Kuidas koostada kontrolltööd? Missugusest metodikast lähtuda?

Kõigepealt tuleb valida teema, mis on lähedane oma töö iseloomule või mis osutub raskemaks ja nõuab sügavat uurimist. Vastavalt teemale asub üliõpilane kirjandu-

se läbitöötamisele ja konkreetse materjali kogumisele. Põhilise kirjanduse leiab üliõpilane juhendile lisatud temaatikast. Täiendava kirjanduse leiab üliõpilane ise e s e i s v a l t vastavalt teemale ajakirjadest, "Коммунист", " Eesti Kommunist", "Политическое самообразование", "Вопросы экономики", "Социалистический труд", "Плановое хозяйство", "Вестник статистики", ajalehtedest "Экономическая газета", "Edasi", "Rahva Hääl" jt. Peale selle tuleb koguda rajooni, linna jne. ettevõtete materjale, NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse teadaandeid, andmeid ametlikest statistilistest kogumikest.

Pärast vajaliku kirjanduse läbitöötamist koostab üliõpilane kontrolltöö plaani. See on tähtis etapp töö kirjutamisel. Et plaan õnnestuks, peab üliõpilane tutvuma üksikasjalikult poliitilise ökonoomia kursuse programmi vastava osaga, määrama kindlaks küsimuste ringi, mida ta soovib kontrolltöös lahendada. Ei ole soovitatav võtta liiga palju ja seejuures suhteliselt üldisi küsimusi. Sõltuvalt kontrolltöö mahust on otstarbekas võtta vaid 3 - 5 küsimust.

Näiteks teema "Kapitali olemus. Püsiv- ja muutuvkapital" arendamiseks võib valida järgmise plaani:

- 1) kapital kui ühiskondlik tootmissuhe,
- 2) kapitali kodanlike definitsioonide kriitika,
- 3) püsiv- ja muutuvkapital,

4) Marxi õpetuse püsiv- ja muutuvkapitalist tähtsus proletariaadi klassivõitluse seisukohalt.

Kontrolltööd ei tohi üle koormata teisejärguliste küsimustega, vaid peab selgitama teema sõlmprobleeme. Töö sisu tuleb esitada loogiliselt ja kõigile arusaadavalt. Iga järgnev probleem kasvagu välja eelmisest. Kontrolltöö kirjutamisse peab üliõpilane suhtuma loovalt. Ei tohi minna kergema vastupanu teed ja kirjutada kontrolltööd kahe-kolme allika kompilatsioonina. Samuti ei tohi liialdada tsitaatidega (näiteks mõnes töös moodustavad

tsitaadid 1/3 kogu tööst), mille hulka kaob autori mõte. Töös tuleb anda seatud küsimusele ammendav vastus, mis koosneks küsimuse teoreetilisest ja praktilise rakenduse käsitlesest. Töös näidatagu sotsialismi üleolekut kapitalismist, põhjendatagu sotsialismi eeliseid kapitalismi ees ja kommunistliku partei juhtivat osa meie maa rahvamajanduse ja ühiskonna elu arendamisel. Ei tohi unustada sotsialismi maailmasüsteemi riike, nendevahelist koostööd. Tuleb teravalt kritiseerida kodanlikke ja teisi marksismi teooriale vastandlikke vaateid.

Pärast kirjanduse läbitöötamist, materjali kogumist ja teema igakülgselt uurimist tuleb asuda kirjaliku töö vormistamisele. Kontrolltöö tuleb kirjutada lehe ühele poolele loetava käekirjaga (võib ka masinakirjas) lihtsalt ja selgelt. Selleks on vaja eelnevalt koostada mustand, mida tähelepanelikult ja korduvalt redigeerida, et kaoksid kordamised ja lohisevad ning ebatäpsed laused. Töö ulatub mahult 10-15 dinnformaadis leheküljeni. Tsitaadid ja arvmaterjal tuleb viidata üldistele viitamise ja tsiteerimise nõuetele vastavalt. Üldtuntud arvnäitajaid pole tarvis viidata (vt. V osa, lk. 39-45).

Töö lõplikul vormistamisel kujuneb harilikult järgmine kontrolltöö struktuur:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

jne.

Kasutatud kirjanduse loetelu.

Leheküljed tuleb numereerida. Viimase lehekülje lõppu kirjutada allkiri ja töö valmimise kuupäev.

Üliõpilased peavad kontrolltööd esitama t ä h t - a j a l i s e l t , s. o. 1 kuu enne õppe- ja eksami-sessiooni algust.

Kui kontrolltööd ei arvestata, peab üliõpilane kirjutama uue töö.

Kaugõppe üliõpilasi, kes ei esita nõuetele vastavat kontrolltööd, eksamitele ei lubata.

Poliitilise ökonomia kursuse iseseisval läbitöötamisel võivad üliõpilased pöörduda kateedri õppejõudude poole konsultatsiooni saamiseks. Konsultatsiooni võivad üliõpilased saada kateedrist ka kirja teel.

### III. KONTROLLTOODE TEEMAD.

#### 1. Poliitilise ökonomia aine. \*

K. M a r x, Eessõna teosele "Poliitilise ökonomia kriitikat". K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed kahes köites, I. kd., Tallinn, 1957.

K. M a r x, Kapital, I kd., "Eessõna esimesele trükile. Järelsõna teisele trükile, Tallinn, 1953.

F. E n g e l s, Anti-Dühring, II osa, I ptk., Tallinn, 1954.

V. I. L e n i n, Retsensioon. A. Bogdanov, Majandusteaduse lühikursus, Teosed, 4. kd.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn, 1961.

NIKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 3-82.

---

\* Täiendava kirjanduse kohta vt. "Üldised nõuded kontrolltööde kohta". Poliitilise ökonomia õpikutest tuleb kasutada kõige uuemaid väljaandeid. Samuti on soovitatav kasutada TRÜ rotaprintil väljaantud loengumaterjale.

## 2. Tootlikud jõud ja tootmissuhted. Tootmisviis.

- K. M a r x , Eessõna teosele "Poliitilise ökonomia kriitikast". K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed kahes köites, I kd., Tallinn, 1957, lk. 280-283.
- K. M a r x , Kapital, I kd., Eessõna esimesele trükile. Järelsõna teisele trükile, Tallinn, 1953.
- F. E n g e l s , Anti-Düüring, II osa, I ptk., Tallinn, 1954.

## KAPITALISTLIK TOOTMISVIIS.

### KAPITALISTLIKU TOOTMISVIISI ÜLDISED ALUSED.

#### 3. Kaubatootmine. Kaup ja selle omadused.

- K. M a r x , Kapital, I kd., I ptk., § 1, 2, Tallinn, 1953.
- V. I. L e n i n , Niinimetatud turgude küsimuse kohta, I, II, Teosed, I kd.
- V. I. L e n i n , Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., I, II, III ptk., XIII, Teosed, 3. kd.
- V. I. L e n i n , Karl Marx, Väärtus, Teosed, 21. kd.

#### 4. Vahetuse arenemise ajalooline protsess ja väärtuse vormid.

- K. M a r x , Kapital, I kd., I ptk., § 3, Tallinn, 1953.
- V. I. L e n i n , Karl Marx, Väärtus, Teosed, 21. kd.

#### 5. Raha ja selle funktsioonid.

- K. M a r x , Kapital, I kd., I ptk., § 3, II ja III ptk., Tallinn, 1953.

V. I. L e n i n , Karl Marx, Väärtus, Teosed, 21. kd.

6. Väärtusseadus - kaubatootmise majandus-  
seadus.

F. E n g e l s , Anti-Dühring, kolmas osa, IV ptk.,  
Tallinn, 1954.

F. E n g e l s , Lisad "Kapitali" III köitele. I. Väär-  
tusseadus ja kasuminorm. K. Marx , Ka-  
pital, III kd., Tallinn, 1962.

V. I. L e n i n , Karl Marx, Väärtus, Teosed, 21. kd.

7. Kapitali esialgne akumulatsioon.

K. M a r x , Kapital, I kd., 24. ptk., § 1-5, Tallinn,  
1953.

V. I. L e n i n , Viiskümmend aastat pärisorjuse kaota-  
misest, Teosed, 17. kd.

8. Kapitali olemus. Pisiv- ja muutuvkapital.

K. M a r x , Kapital, I kd., 4-6. ptk., Tallinn, 1953.

K. M a r x , Palgatöö ja kapital, III ptk., Tallinn,  
1951.

V. I. L e n i n , Karl Marx, Lisaväärtus, Teosed, 21.kd.  
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene  
osa, I ja VII, Tallinn, 1961.

9. Lisaväärtuse suurendamise kaks viisi.

K. M a r x , Kapital, I kd., 5., 8., 10., 14. ptk., Tallinn,  
1953.

V. I. L e n i n , Karl Marx, Lisaväärtus, Teosed, 21.kd.  
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene  
osa, I ja IV , Tallinn, 1961.

10. Kapitalismi põhiline majandusseadus.

K. M a r x , Kapital, I kd., 5. ptk., § 2, 8. ptk. § 1, 2;

23. ptk., § 1, Tallinn, 1953.

K. M a r x , Gotha programmi kriitika, I ptk., Tallinn, 1957.

V. I. L e n i n , Töölise palgad ja kapitalistide kasum Venemaal, Teosed, 18. kd.

V. I. L e n i n , Higi väljapressimise "teaduslik" süsteem, Teosed, 18. kd.

V. I. L e n i n , Karl Marx, Lisaväärtus, Teosed, 21.kd. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, I ja IV , Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 3-24.

#### 11. Palga olemus ja põhivormid kapitalistlikus ühiskonnas.

K. M a r x , Kapital, I kd., 17., 18., 19. ptk., Tallinn, 1953.

V. I. L e n i n , Streigivõitlus ja palk, Teosed, 18.kd.

V. I. L e n i n , Higi väljapressimise "teaduslik" süsteem, Teosed, 18. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV, Tallinn, 1961.

#### 12. Kapitalistliku akumulatsiooni protsess ja töötute reservarmee kujunemine.

K. M a r x , Kapital, I kd., 23. ptk., § 1-4, Tallinn, 1953.

V. I. L e n i n , Vaesumine kapitalistlikus ühiskonnas, Teosed, 18. kd.

V. I. L e n i n , Arvude keel, Teosed, 19. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, I ja IV, Tallinn, 1961.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

13. Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus. Proletariaadi olukorra suhteline ja absoluutne halvenemine.

- K. M a r x , Kapital, I kd., 23. ptk., § 1-4; 24.ptk., Tallinn, 1953.
- V. I. L e n i n , Arvude keel, Teosed, 19. kd.
- V. I. L e n i n , Vaesumine kapitalistlikus ühiskonnas, Teosed, 18.kd.
- Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, I ja IV, Tallinn, 1961.
- NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 3-24.

14. Keskmise kasunormi kujunemine ja kauba väärtuse muundumine tootmishinnaks.

- K. M a r x , Kapital, III kd., ptk. 1,2,8,9, Tallinn, 1962.
- F. E n g e l s , Lisad "Kapitali" III köitele, I.Väär- tusseadus ja kasunorm. K. Marx, Kapital, III kd., Tallinn, 1962.
- V. I. L e n i n , Karl Marx, Teosed, 21. kd., lk.48-49.

15. Laenukapital ja laenuprotsent.

- K. M a r x , Kapital, III kd., ptk. 21-32, Tallinn, 1962.

16. Kapitalismi arenemise üldised seaduspärasused ja iseärasused põllumajanduses.

- K. M a r x , Kapital, I kd., 13. ptk., § 10, Tallinn, 1953.
- V. I. L e n i n , Kapitalismi arenemine Venemaal, II ptk., XIII osa; III ptk., X osa, IV ptk., IX, XI osa, Teosed, 3. kd.
- V. I. L e n i n , Uusi andmeid kapitalismi arenemisest põl- lumajanduses, ptk. 7,8,11, Teosed, 22. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV, Tallinn, 1961.

NIKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.3-29.

17. Ühiskondliku kapitali taastootmine ja ühiskondliku koguprodukti realiseerimistingimused.

K. M a r x , Kapital, II kd., 20. ptk., § 1-4; 21.ptk., Tallinn, 1958.

V. I. L e n i n , Niinimetatud turgude küsimuse kohta, I, II ja III, Teosed, 1. kd.

V. I. L e n i n , Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., II ja IV, Teosed, 3. kd.

V. I. L e n i n , Veel realiseerimisteooria küsimusest, Teosed, 4. kd.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I ja IV, Tallinn, 1961.

18. Majanduskriisid.

F. E n g e l s , Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk., Tallinn, 1951.

V. I. L e n i n , Majandusliku romantismi iseloomustus, I ptk., VII osa, Teosed, 2. kd.

V. I. L e n i n , Kriisi õppetunnid, Teosed, 5. kd.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I ja IV, Tallinn, 1961.

19. Tootmise kontsentreerimine ja monopolid.

V. I. L e n i n , Tootmise kontsentratsioon Venemaal,  
Teosed, 18. kd.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim  
staadium, I ja III ptk., Teosed, 22. kd.

V. I. L e n i n , Materjale partei programmi revideeri-  
mise kohta, Teosed, 24. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise  
avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I ja IV,  
Tallinn, 1961.

20. Finantskapital ja finantsoligarhia.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim  
staadium, II ja III ptk., Teosed,  
22. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise  
avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I ja IV,  
Tallinn, 1961.

21. Kapitali väljavedu.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim  
staadium, IV ptk., Teosed, 22. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise  
avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I ja IV,  
Tallinn, 1961.

22. Maailma majanduslik jaotamine kapitalistide liitude vahel.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, V ptk., Teosed, 22. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I ja IV, Tallinn, 1961.

23. Maailma territoriaalse jaotamise lõpulevimine suurriikide vahel ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, IV, V, VI ptk., Teosed, 22. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), I, Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I ja IV, Tallinn, 1961.

24. Imperialismi ajalooline koht.

V. I. L e n i n , Euroopa ühendriikide loosungist, Teosed, 21. kd.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, VII-X ptk., Teosed, 22. kd.

V. I. L e n i n , Imperialism ja sotsialismi lõhenemine, Teosed, 23. kd.

V. I. L e n i n , Materjale partei programmi revideerimise kohta, Teosed, 24. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressi resolutsioon NIKP Keskkomitee aruande põhjal, Tallinn, 1961.

25. Kapitalismi üldkriisi olemus. Maaailma lõhenemine kaheks vastandlikuks süsteemiks ja nendevaheline võitlus.

V. I. L e n i n , VK(b)P seitsmes kongress 6.-8. märtsini 1918. Ettekanne partei programmi revideerimise ja partei nimetuse muutmise kohta (8. märtsil), Teosed, 27. kd., lk. 106-107.

V. I. L e n i n , Kiri Ameerika töölistele, Teosed, 28.kd.

V. I. L e n i n , VK(b)P programmi projekt, Teosed, 29.kd.

V. I. L e n i n , Kommunistliku Internatsionaali II kongress 19. juulist - 7. augustini 1920. Ettekanne rahvusvahelisest olukorrast ja Kommunistliku Internatsionaali põhiülesannetest (19. juulil), Teosed, 31.kd.

Moskvas 14. - 16. novembrini 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölispartei esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, Tallinn, 1961.

26. Imperialismi koloniaalsüsteemi kriis ja lagunemine.

V. I. L e n i n , Marksismi karikatuurist ja "imperialistlikust ökonomismist", Teosed, 23. kd.

V. I. L e n i n , Rahvuste küsimusest ehk "autonomiseerimisest", Teosed, 36, kd.

V. I. L e n i n , Kommunistliku Internatsionaali III kongress 22. juunist 12. juulini 1921. Ettekanne VKP taktika kohta (3. juulil), Teosed, 32. kd., lk. 457.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), IV osa, Tallinn, 1960.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.9-29;  
199-206.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, IV, VI,  
Tallinn, 1961.

27. Riiklik-monopolistliku kapitalismi  
arenemine kapitalismi üldkriisi ajal.

F. E n g e l s , Anti-Dürring, Tallinn, 1954, lk.245-246.

V. I. L e n i n , Ähvardav katastroof ja kuidas selle vas-  
tu võidelda, Teosed, 25. kd., lk. 334.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, Teosed, 25. kd.,  
lk. 382-383.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, IV, VI,  
Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 9-29;  
199-206.

28. Kapitalismi ebastabiilsuse ja roiskumise  
suurenemine.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim  
staadium, VIII ptk., Teosed, 22.kd.

V. I. L e n i n , Imperialism ja sotsialismi lõhenemi-  
ne, Teosed, 23. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise  
avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.9-29;  
199-206.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, IV, VI,  
Tallinn, 1961.

29. Sotsialismile ülemineku majanduslikud seaduspärasused.

K. M a r x , Gotha programmi kriitika, IV ptk., Tallinn, 1957.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, V ptk., Teosed, 25. kd.

V. I. L e n i n , Majandus ja poliitika proletariaadi diktatuuri ajajärgul, Teosed, 30. kd.

V. I. L e n i n , Toitlusmaksust, Teosed, 32. kd.

Moskvas 14.-16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta novembris), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II, III, V, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 5-29; 198-206; 261-265.

30. Sotsialistliku majanduse rajamise üldised seaduspärasused ja iseärasused eri maades.

K. M a r x , ja F. E n g e l s , Kommunistliku partei manifest, II osa, Tallinn, 1955.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, II ptk. Riik ja revolutsioon. 1848.-1891. aastate kogemused, § 3, V ptk. Riigi väljasuremise majanduslikud alused, Teosed, 25. kd.

V. I. L e n i n , Majandus ja poliitika proletariaadi diktatuuri ajajärgul, Teosed, 30. kd.

V. I. L e n i n , "Pahempoolsuse" lastehaigus kommunismis, I osa, Teosed, 31. kd.

Moskvas 14.-16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta novembris), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, Tallinn, 1961.

Sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide kongresside ja keskkomiteede pleenumite otsused.

### 31. Sotsialistlik industrialiseerimine ja sotsialismi materiaalse tehnilise baasi loomine.

V. I. L e n i n , Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, Teosed, 25. kd.

V. I. L e n i n , VIII ülevenemaaline nõukogude kongress 22.-29. detsembril 1920.a. 2. Aruanne Rahvakomissaride Nõukogu tegevuse kohta (22. detsembril), Teosed, 31. kd., lk. 477-480.

V. I. L e n i n , Kommunistliku Internatsionaali IV kongress, 5. novembrist - 5. detsembrini 1922, 2. Viis aastat Vene revolutsioonist ja maailmarevolutsiooni perspektiivid, Teosed, 33. kd.

ÜK(b)P neljateistkümmes kongress. I. Kongressi resolutsioonid ja otsused Keskkomitee aruande kohta. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, II osa, Tallinn, 1956,

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.29-51; 102-115; 198-216.

### 32. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkorraldamine.

V. I. L e n i n , Æhvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, Teosed, 25. kd.

V. I. L e n i n , Kõne põllutöökommunide ja põllumajanduslike artellide I kongressil 4. detsembril 1919, Teosed, 30. kd.

UK(b)P viieteistkümmes kongress. Kongressi resolutsioonid ja otsused Keskkomitee aruande kohta. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, II osa, Tallinn, 1961.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967., lk.42-50; 124-129; 216-222.

### 33. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku kodanlike, reformistlike ja dogmaatiliste kontseptsioonide kriitika.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, II ptk., Riik ja revolutsioon. 1848.-1891. aastate kogemused, Teosed, 25. kd.

Moskvas 14.-16. nov. 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957. Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960, aasta novembris), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, V, VII, Tallinn, 1962.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967., lk.75-83; 159-178.

### 34. Sotsialistliku omandi kaks vormi.

V. I. L e n i n , Teine ülevenemaaline tööliste ja soldatite saadikute nõukogu kongress 25.-26. oktoobrini (7.-8.nov.) 1917.a. Ettekan-

ne maaküsimuse kohta 26. oktoobril (8. nov.),  
Teosed, 26. kd.

V. I. L e n i n , Pankade natsionaliseerimise elluviimise  
ja sellega seoses vajalike abinõude dekreedid  
projekt, Teosed, 26. kd.

V. I. L e n i n , VK(b)P X kongress 8.-16. märtsini 1921.  
Sündikalistlikust ja anarhistlikust kallakust  
meie parteis, VKP X kongressi resolutsiooni esi-  
algne projekt, Teosed, 32. kd.

V. I. L e n i n , Kooperatsioonist, Teosed, 33. kd.  
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa,  
I, teine osa, I, Tallinn, 1961.  
NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 32-50;  
109-135; 199-225.

### 35. Sotsialistliku riigi majanduslik osa.

K. M a r x , Gotha programmi kriitika, Tallinn, 1957.  
F. E n g e l s , Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk., Tal-  
linn, 1954.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon , V ptk., Teosed,  
25. kd.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded,  
Tööviljakuse tõstmine, Teosed, 27. kd.

V. I. L e n i n , Suur algatus, Teosed, 29. kd.  
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi re-  
solutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal,  
II osa, Tallinn, 1966.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa,  
III, Tallinn, 1961.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustami-  
sest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise  
intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. sep-  
tembril 1965 vastu võetud otsus, Tallinn, 1965.

NLKP XXIII kongressi materjalid, Tallinn, 1967, lk. 32-50;  
109-135; 199-225.

### 36. Sotsialismi põhiline majandusseadus.

F. E n g e l s , Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk., Tallinn, 1954.

V. I. L e n i n , VK(b)P programmi projekt, paragrahv 2, Teosed, 29. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-60; 109-146; 199-231.

### 37. Rahvamajanduse plaanipärane arendamine.

F. E n g e l s , Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk., Tallinn, 1954.

V. I. L e n i n , Teaduslik-tehniliste tööde plaani viisand, Teosed, 27. kd.

V. I. L e n i n , Ühtsest majandusplaanist, Teosed, 32.kd.

V. I. L e n i n , VK(b)P programmi projekt, paragrahv 2, Teosed, 29. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, II, Tallinn, 1961.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29.septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-60; 109-146; 198-249.

### 38. Tööviljakuse tõstmise teed ja reservid sotsialistlikus rahvamajanduses.

V. I. L e n i n , Kuidas organiseerida võistlust?, Teosed, 26. kd.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Tööviljakuse tõstmine, Teosed, 27. kd.

V. I. L e n i n , Suur algatus, Teosed, 29. kd.

V. I. L e n i n , Põlise elulaadi purustamiselt uue loomisele, Teosed, 30. kd.

V. I. L e n i n , Töödistsipliinist, Teosed, 30. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II, teine osa, I, II, Tallinn, 1961.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-50; 109-135; 199-225; 232- 249.

### 39. Kommunistliku töö liikumine - sotsialistliku võistluse kõrgem vorm.

V. I. L e n i n , Kuidas organiseerida võistlust?, Teosed, 26. kd.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Tööviljakuse tõstmine, Teosed, 27. kd.

V. I. L e n i n , Suur algatus, Teosed, 29. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, V, 1, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.29-32; 102-115; 199-233.

### 40. Sotsialistliku tootmise protsess.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Tööviljakuse tõstmine, Teosed, 27. kd.

V. I. L e n i n , Kuidas organiseerida võistlust?, Teosed, 26. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, III, Tallinn, 1961.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-60; 102-115; 198-233.

41. Tööpäev ja selle piirid sotsialistlikus ühiskonnas.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, V ptk., Teosed, 25. kd.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, Teosed, 27. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, § 1, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.50-60; 102-115; 135-146; 198-233.

42. Töö teaduslik organisatsioon sotsialistlikus ühiskonnas.

V. I. L e n i n , Kuidas organiseerida võistlust?, Teosed, 26. kd.

V. I. L e n i n , Suur algatus, Teosed, 29. kd.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Tööviljakuse tõstmine, Teosed, 27. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, I, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-60; 102-115; 198-233.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest.

NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

43. Kaup ja selle omadused sotsialistlikus ühiskonnas.

V. I. L e n i n , Toitlusmaksust, Teosed, 32. kd.

V. I. L e n i n , Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu, Teosed, 33. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn, 1961, lk.83-86.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-60; 102-115; 198-233.

44. Väärtusseaduse toime sotsialistlikus ühiskonnas.

V.I. L e n i n , Toitlusmaksust, Teosed, 32. kd.

V.I. L e n i n , Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu, Teosed, 33. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, 3, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-60; 102-115; 198-233.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest.

NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

45. Palga vormid ja süsteemid sotsialistlikus ühiskonnas.

K. M a r x , Gotha programmi kriitika, I, 3. punkt, Tallinn, 1957.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, V ptk., § 3,4, Teosed, 25. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.50-60; 102-135; 135-146; 225-233.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

#### 46. Ühiskondlikud tarbimisfondid.

K. M a r x , Gotha programmi kriitika, I, 3. punkt, Tallinn, 1957.

V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, V ptk., § 3,4, Teosed, 25. kd.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.50-60; 102-185; 135-146; 225-233.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest, NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

#### 47. Tootmisfondide kasutamise efektiivsuse tõstmine.

K. M a r x , Kapital, I kd., 5. ptk. § 1,13. ptk., § 3, Tallinn, 1953.

K. M a r x , Kapital, II kd., 8. ptk., Tallinn, 1958.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, Teosed, 27. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, Tallinn, 1961.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, teine osa, Tallinn, 1961.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.50-60; 102-185; 135-146; 225-233.

48. Toodangu omahind ja selle alandamise teed.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, Teosed, 27. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 102-129; 198-233.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

49. Diferentsiaalrent sotsialistlikus ühiskonnas.

V. I. L e n i n , Agraarküsimus ja "Marxi arvustajad", I ja II, Teosed, 5. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, Tallinn, 1961.

NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise praktilistest abinõudest. NLKP Keskkomitee pleenumil 26. märtsil 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 42-50; 124-129; 216-222.

50. Kaubaringlus sotsialistlikus ühiskonnas.

V. I. L e n i n , Toitlusmaksust, Teosed, 32. kd.

V. I. L e n i n , Uuest majanduspoliitikast, Teosed, 33. kd.

V. I. L e n i n , TKN-1 (Töö ja Kaitse Nõukogu) juhend kohalike nõukogude asutustele. Projekt. Esimene küsimuste rühm. 1. Kaubavahetus talurahvaga, Teosed, 32. kd.

V. I. L e n i n , Moskva kubermangu VII parteikonverents 29.-31. okt. 1921, Teosed, 33. kd.

V. I. L e n i n , Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu, Teosed, 33. kd.

V. I. L e n i n , Väliskaubanduse monopolist, Teosed, 33. kd.  
NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 135-146;  
225-232.

#### 51. Sotsialistliku riigi eelarve.

V. I. L e n i n , Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, osa "Pankade natsionaliseerimine", Teosed, 25. kd.

V. I. L e n i n , IX ülevenemaaline nõukogude kongress 23.-28. dets. 1921. IX ülevenemaalise nõukogude kongressi poolt 28. detsembril 1921 vastu võetud juhend majandustöö küsimuste kohta, 4. punkt, Teosed, 33. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 198-233.

#### 52. Sotsialistliku taastootmise olemus.

K. M a r x , Gotha programmi kriitika. Esimene osa, 3. punkt, Tallinn, 1957.

V. I. L e n i n , Niinimetatud turgude küsimuse kohta, III osa, Teosed, 1. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 33-60; 102-115; 198-233.

#### 53. Tootmisvahendite tootmise ülekaaluka kasvu seadus.

V. I. L e n i n , Niinimetatud turgude küsimuse kohta, III osa, Teosed, I kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 29-50; 115-129; 199-233.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus, Tallinn, 1965.

54. Rahvatulu sotsialistlikus ühiskonnas.

K. M a r x , Gotha programmi kriitika, esimene osa, 3. punkt, Tallinn, 1957.

V. I. L e n i n , Kiri V ülevenemaalisele ametiühingute kongressile, Teosed, 33. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, II, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.29-50; 109-147; 199-233.

55. Tehnilise progressi põhisuunad kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomisel.

V. I. L e n i n , VIII ülevenemaaline nõukogude kongress 22.-29. dets. 1929, Teosed, 31. kd., lk. 475-480.

V. I. L e n i n , Kommunistliku Internatsionaali III kongress 22. juunist - 12. juulini 1921. Sotsialismi materiaalne alus ja Venemaa elektrifitseerimise plaan, Teosed, 32. kd.

V. I. L e n i n , Ühtsest majandusplaanist, Teosed, 32. kd.

V. I. L e n i n , Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, Teosed, 27. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II, teine osa, I , Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk.33-60; 102-115; 198-233.

56. Tootmissuhete arenemine üleminikul kommunismile.

- V. I. L e n i n , Riik ja revolutsioon, V ptk., Teosed, 25. kd.
- V. I. L e n i n , Suur algatus, Teosed, 29. kd.
- V. I. L e n i n , Põlise elulaadi purustamiselt uue loomisele, Teosed, 30. kd.
- V. I. L e n i n , Pigem vähem, aga paremini, Teosed, 33. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, Tallinn, 1961.
- NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 33-60; 102-115; 198-233.

57. Sotsialismi maailmamajanduse süsteemi arenemise uus etapp ja selle iseärasused.

- V. I. L e n i n , "Pahempoolsuse" lastehaigus kommunismis, I, II, Teosed, 31. kd.
- NLKP XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, Tallinn, 1956, lk. 4-12.
- Moskvas 14.-16. nov. 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957.
- Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus, Tallinn, 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, III, V, VII, VIII, teine osa, VI, Tallinn, 1961.
- NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 3-9; 159-176; 199-206; 261-265.

58. Sotsialistlike maade majanduse arengutasemetes ühtlustamine.

- V. I. L e n i n , "Pahempoolsuse" lastehaigus kommunismis, I osa, Teosed, 31. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II, III, teine osa, VI, Tallinn, 1961.

NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 17-50; 102-129; 159-175; 198-233.

#### IV . ÜLDISED NÕUDED KURSUSETÖÖ KOHTA .

Õppeplaani kohaselt peavad Õigus- ja Majandusteaduskonna mittestatsionaarsed üliõpilased kirjutama kursusetöö poliitilisest ökonomiast. Selleks on soovitatav valida antud meetodilises juhendis esitatud teemade hulgast niisugune kursusetöö teema, mis vastab üliõpilase tööalale kõige enam. Näiteks, kui üliõpilane töötab tööstusettevõttes ökonomistina, siis on tal soovitatav valida tööstusalane teema. Sel juhul saab mittestatsionaarne üliõpilane kasutada töös oma ettevõtte andmeid. Ettevõtte töö analüüsimine annab üliõpilasele võimaluse kavandada mõningaid ettepanekuid töö parandamiseks. See tagab teema teoreetilise käsitlemise tiheda seose praktikaga. Kursusetöös peavad kajastuma ka autori oma seisukohad ja arvamused.

Kursusetöö koostamiseks tuleb kõigepealt läbi töötada vastavasisuline kirjandus. Põhiline läbitöötamiseks kohustuslik kirjandus on antud meetodilises juhendis. Peale selle võib iga teema kohta leida täiendavalt monograafiaid, brošüüre ja artikleid. Eriti tähelepanelikult tuleb suhtuda kõige uuematesse partei ja valitsuse dokumentidesse. Iga mittestatsionaarne üliõpilane peab jälgima jooksvat perioodikat, tähtsamaid siseriiklikke ja rahvusvahelisi sündmusi.

Vajaliku materjali kogumisel kursusetööks on otsustavaks koostada kahte liiki väljakirjutiste kartoteek.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Nimetatud probleemi on üksikasjalikult käsitletud U. Mereste töös "Üliõpilastööde koostamise meetodika", Tartu, 1962, lk. 66.

Poolele vihiku lehele refereerida teoreetilised artiklid ja selle abil probleem enesele selgeks teha. Veerandile vihiku lehele märkida üksikud andmed, arvud, tabelid, diagrammid jm., mis otseselt iseloomustavad uuritavat probleemi. Töö kirjutamise algul kartoteegi üksikud lehed süstematiseerida.

Pärast materjali läbitöötamist tuleb koostada kursusetöö kava.<sup>1</sup> Eelkõige tuleb kindlaks määrata eesmärk, mida taotletakse kursusetöö koostamisel. Arvestades majandusteaduskonna II kursuse üliõpilaste senist ettevalmistust võib töö eesmärgiks olla ülevaate andmine teatud majandusliku nähtuse või protsessi arengust mingil ajavahemikul, majanduseaduste toimest sotsialistlikus ühiskonnas, majandusteooria rakendamine praktikas, ettevõttes esinevate puuduste selgitamine, ettepanekute tegemine nende puuduste kõrvaldamiseks jne. Töö eesmärk tuleb sõnastada sissejuhatuses. Muidugi oleks soovitatav ka kursusetöö kava läbi arutada juhendava õppejõuga, kes määratakse pärast seda, kui üliõpilane on valinud kursusetöö teema. Töö kirjutamise käigus tuleb kava täpsustada ja täiendada. Pärast kursusetöö esimese variandi koostamist tuleks see aga kindlasti lasta juhendava õppejõu poolt läbi vaadata. Alles siis võib asuda töö lõplikule vormistamisele. Töö vormistamisel kujuneb reeglipäraselt järgmine kursusetöö struktuur.

## S i s s e j u h a t u s .

### I p e a t ü k k

1. (punkt)

2. (punkt)

### II p e a t ü k k .

1. (punkt)

2. (punkt)

...

### J ä r e l d u s e d .

### Kasutatud kirjandus.

<sup>1</sup> U. M e r e s t e , Üliõpilastööde koostamise metoodika, Tartu, 1962, lk. 24-40.

Töö peab olema varustatud tiitellehega, millel on järgmised rekvisiidid:

- 1) asutuse nimetus: (Tartu Riiklik Ülikool  
Majandusteaduskond  
Poliitilise ökonoomia kateeder),
- 2) autori nimi,
- 3) töö pealkiri,
- 4) viide töö iseloomule (Kursusetöö poliitilisest ökonoomiast),
- 5) koht ja aasta (Tartu 1967).

Kursusetöö tuleb kirjutada lehe ühele poolele m a s i n a k i r j a s . Kursusetöö pikkus oleneb teemast ja materjalist. Keskmiselt võiks olla töö mahuks masinakirjas umbes 25-30 lehekülge. Üldteemalised kursustööd on pikemad töödest, kus analüüsitakse ettevõtte konkreetset materjali. Kursusetöö maht ei ole piiratud. Valminud kursusetöö tuleb kinnitada kiirkõitja vahele. Kursusetöö tähtjaks on ü k s k u u enne õppe- ja eksamisessiooni algust.

Kursusetöö kava koostamise hõlbustamiseks toome mõningad näited.

Teema: TÖÖVILJAKUSE JÄRJEKINDEL KASV - PEAMINE  
KOMMUNISMI VÕIDUKS .

Eesmärk: Selgitada tööviljakuse järjekindla kasvu tegureid ja ja reserve kohapealse materjali alusel.

#### Näitlik sisukord:

Sissejuhatus. Töövilkakuse järjekindla kasvu tähtsusest kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil.

#### 1. Töövilkakuse kasvu olemus.

1. Elavtöö kokkuhoid.
2. Asjastatud töö kokkuhoid.
3. Seos elavtöö ja asjastatud töö kokkuhoiu vahel.

II. Tööviljakuse taseme tõus ja selle rahvamajanduslik tähtsus.

1. Tööviljakuse taseme näitajad.
2. Tööviljakuse kasvu tempo.

III. Tööviljakuse taseme tõstmise peamised teed sotsialistlikus ühiskonnas.

1. Tootmise tehnika ja tehnoloogia täiustamine ja arendamine.
2. Töötajate kvalifikatsiooni pidev tõus.
3. Tootmise ja töö organiseerimise progressiivsemate vormide rakendamine.
4. Materiaalsete tööstiimulite kasutamine.
5. Moraalsete tööstiimulite kasutamine.

J ä r e l d u s e d .

Teema: KOMPLEKSNE MEHHAANISEERIMINE JA AUTOMATISEERIMINE  
KOMMUNISMI MATERIAALSE TEHNILISE BAASI LOOMISE  
AJAL.

Eesmärk: Selgitada kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise olemust, selle perspektiive kogu NSV Liidus, meie vabariigis ja kohapeal ettevõtetes.

Näitlik sisukord:

Sissejuhatus. Kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise tähtsus kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomisel.

I. Kompleksse automatiseerimise ja mehhaniseerimise mõiste, ülesanne ja sotsiaalsed ning majanduslikud tagajärjed.

1. Kompleksse automatiseerimise ja mehhaniseerimise mõiste.
2. Ülesanded kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise alal.
3. Kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise sotsiaalsed ja majandusli-

kud tagajärjed sotsialistlikus ja kapitalistlikus ühiskonnas.

II. Mehhaniseerimise ja automatiseerimise tase ning iseloomulikud jooned NSV Liidu rahvamajanduses.

1. Mehhaniseerimise ja automatiseerimise tase rahvamajanduses.
2. Mehhaniseerimise ja automatiseerimise iseloomulikud jooned.

III. Mehhaniseerimise ja automatiseerimise põhiteed käesoleval ajal NSV Liidus.

1. Tööstuses.
2. Põllumajanduses.

J ä r e l d u s e d .

#### V. JUHENDEID ÜLIÕPILASTELE VIITE- JA TSITEERIMISTEHNIKA KOHTA KURSUSETOOS;

Kursusetööde koostamisel tuleb lähtuda teaduslike uurimuste kirjanduslikust vormistamisest.<sup>1</sup> Autor peab täpselt eristama originaalse mitteoriginaalsest ja esitama need allikad, mida ta töö tegemisel on kasutanud. Selleks tuleb töös esitatavad mitteoriginaalsed väited, argumendid ja andmed siduda viidetega nendele kirjanduslikele ja muudele allikatele, milles nad juba esinevad. Viidetega pole vaja seostada üldtuntud andmeid, fakte ja seisukohti ning järeldusi.

Nimetatud nõuete täitmine võimaldab selgitada autori seisukohti ja kasvatada suuremat nõudlikkust enese ning teiste seisukohtade esitamisel.

<sup>1</sup> Juhendeid üliõpilastele viite- ja tsiteerimistehnika kohta vt. "Metoodilisi juhendeid õppe- ja kasvatustöö teostamiseks TRU-s", Tartu, 1958, lk. 50-75, samuti U.Mereste "Üliõpilastööde koostamise meetodika", Tartu, 1962, lk. 151-177.

Viitamise üheks põhioõueks on viitamine just nendele allikatele, mida autor ise tegelikult on kasutanud. Viide peab olema täpne ja selge, et lugeja võiks raskusteta leida allika ning need osad ja kohad temas, mida koostatavas töös esitatakse.

Mitteoriginaalsed väited, argumendid ja andmed esitatakse kursusetöodes kas refereeringuna või üksikjuhtudel tsitaadina.

T s i t a a t on sõnasõnaline väljavõtte kasutatavast teosest või allikmaterjalist. Sellise väljavõtte algust ja lõppu tuleb tingimata tähistada jutumärkidega. Tsitaat peab täpselt säilitama ja edasi andma teose autori mõtte, mitte aga seda moonutama. Tuleb tähele panna ka tsitaadi esitamise vormi. Toome mõningaid näiteid: K.Marx kirjutab: "Asja kasulikkus teeb tema tarbimisväärtuseks". Arendades tööväärtuse teooriat, rõhutas K. Marx, et "töö ise ei ole väärtus". "Iga töö", märkis K. Marx, "on ühelt poolt inimtööjõu kulutus füsioloogilises mõttes ... ehk abstraktse inimtööna moodustab ta kaupade väärtuse".

Tsitaadis tuleb edasi anda ka esitatava teksti osas leiduvad sõrendused ja kõrvalekaldumised teksti kirja liigist (kursiivid) ja kirja tugevusest. Käsikirjas märgitakse sõrendused katkendliku joonega sõrendatava sõna all, kursiiv lainelise joonega, nn. rasvkiri - kahe joonega, poolrasvkiri - ühe joonega. Kui koostatava töö autor teeb tsitaadis omapoolseid sõrendusi, siis tuleb tal lisada vastav märkus koos oma initsiaalidega: (minu sõrendus-K.V.)

Tsitaatidega ei tohi liialdada. Iseseisvas uurimistöös esineb neid harva. Tsitaatidega antakse edasi määrava tähtsusega mõtteid.

R e f e r e e r i m i n e on teose sisu konspekteriv või kommenteeriv edasiandmine. Ka seda tuleb viidata. Kuid refereerimist ei tule ära vahetada kasutatava teksti mehhaanilisele või koguni sõnasõnalisele, tsitaadist ainult jutumärkide puudumisega erineva ümberkirjutamisega, mis

kursusetöös on lubamatu.

Marksismi-leninismi klassikute teoste tsitaate o m a p o o l s e l t e i t õ l g i t a , vaid kasutatakse EKP Keskkomitee Partei Ajaloo Instituudi eestikeelseid ja uusimaid väljaandeid. Näiteks tsitaatide esitamisel K. Marxi "Kapitali" teisest köitest tuleb eestikeelses töös kasutada NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudi filiaali Eestimaa KP Keskkomitee Partei Ajaloo Instituudi toimetusel 1958.aastal ilmunud eestikeelset tõlget (K.Marx, Kapital, 2. kd., Tallinn, 1958). Kui tööks vajalikku klassikute teost ei ole eestikeelses väljaandes, siis tuleb tõlkida kõige uuemast venekeelsest väljaandest. Tsitaati võib joone alla tuua ka kasutatava teose keeles, eesti keeles aga refereerida selle siisu.

Autori nimi tuleb niihästi tekstis kui ka joone all kirjutada sõrendatult, kuid ainult siis, kui see esitatakse koos autori töö tiitliga või tööle viitamisega.

Tekstis esitatavate teoste ja muude allikmaterjalide pealkirjad, kui need pole suurtähtedest moodustatud lühendid, tuleb asetada jutumärgikesse või tuua eri kirjaliigis (näit. kursiivis).

Viitamisel kasutatakse üldiselt järgmisi lühendeid: jj. (= ja järgmine, ja järgmised), jm. (= ja mujal), jt. (= ja teised), kd. (= köide), lk. (= lehekülg), nr. (= number), p. (= punkt), ptk. (= peatükk), tr. (= trükk), vg. (= veerg), vrd. (= võrdle), vt. (= vaata).

Kui viidatav teos erineb koostatavast tööst keelelt, siis antakse viites tarvitataavad sõnad või nende lühendid, mis ei ole viidatava teose tiitellehe elementideks (näiteks lk., jj., jm., vrd.) koostatava töö keeles.

Teadusliku töö koostamisel kasutatakse kahte viitamisviisi: joonealust viidet ja viitamist töö lõppu paigutatud kasutatud kirjanduse nimestikule. Kursusetöö kirjutamisel kasutame esimest viitamisviisi.

Joonealuse viite spetsiifika avaldub selles, et tekstis märgitud arv juhatab sama lehekülje joone all asuva ja sama arvuga tähistatud viite juurde. Kui tsitaadile järgneb vahetult kirjavahemärk, siis asetatakse viite number kas kirjavahemärgi järele või selle ette, tsitaadi jutumärkide järele. Näiteks: "Kirjavahemärgi jä\_ele".<sup>1</sup> Või "tsitaadi jutumärkide järele"<sup>1</sup>. Üh- te neist viitamisviisidest tuleb rakendada kõrvalekal- dumatult kogu töö ulatuses. Viiteid võidakse nummerda- da kas kogu tööd läbiva pideva numeratsiooniga või ka nii, et igal leheküljel, kus viited esinevad, on oma viidete numeratsioon. Otstarbekohane on kasutada vii- mast moodust.

Joonealuse viite tüüpe on mitmeid. Kursusetöö- de kirjutamisel kasutame järgmist tüüpi.

Esmakordsel viitamisel mingile teosele tuuakse joonealuses viites teose kohta kõik nõutavad biblio- graafilised andmed järgmiselt: 1) teose autori nimi, koma, 2) teose pealkiri, koma, 3) ilmumise koht, koma, 4) ilmumise aasta, koma, (teises variandis koma puudub, lehekülj ja vajaduse korral - leheküljest komaga eral- datult - ka veerg. Teose autori nimi märgitakse joone- aluses viites täpselt nii, nagu see esineb tiitellehel. Ei ole lubatud tiitellehel toodud initsiaale ära jätta või neid asendada väljakirjutatud nimega, samuti ei to- hi perekonnanime ette paigutatud initsiaale asetada pe- rekonnanime järele. Autori tiitlid tuleb ära jätta.

Kui kasutatav töö on avaldatud koguteoses, siis esmakordsel viitamisel märgitakse joonealuses viites: 1) töö autori nimi, koma, 2) töö (artikli) pealkiri, koma, 3) koguteose nimetus, koma, ilmumise koht, koma, aeg, koma, leheküljed. Näiteks: L. Brutus, Eesti NSV sotsia- listlikust industrialiseerimisest, Nõukogude Eesti Ma- jandus 1940-1960, Tallinn, 1960, lk. 35.

Kui viidatav teos on ilmunud mitmes väljaandes

(trüki), siis tuleb esmakordsel viitamisel märkida joonealusesse viitesse ka väljaande number. Järgnevatel viitamistel jäetakse see ära, välja arvatud juhud, kus ühest ja samast teosest kasutatakse mitut väljaannet.

Marksismi-leninismi klassikute teostele viitamisel tuleb viites (juhul, kui seda ei ole tehtud tekstis) märkida mitte ainult teoste vastav köide, vaid ka kasutatud töö pealkiri. Näiteks: V. I. L e n i n , Suur algatus, Teosed, 29. kd., Tallinn, 1954, lk. 394.

Perioodilistes väljaannetes avaldatud töödele viitamisel märgitakse joonealusel viites esiteks töö (artikli) autori nimi ja töö pealkiri, seejärel andmed perioodilise väljaande kohta, asetades seejuures mitte töö pealkirja, vaid perioodilise väljaande nimetuse jutumärkidesse. Näiteks: 1) ajakirjade puhul: A. V e i m e r , 10 korda rohkem toodangut kui 1940. aastal, "Eesti Kommunist" 1960, nr. 7, lk. 8-15; 2) ajalehtede puhul: V. T e i t e l b a u m , Kasutagem maad paremini!, "Edasi", nr. 45, 4.III 1962; 3) perioodiliste koguteoste puhul: E. R a n n a k , Toiduainete tootmise ja tarbimise biokeemilistest alustest, Tartu Riikliku Ülikooli Toimetised, Majandusteaduslikke töid II, vihik nr. 97, Tartu, 1960, lk. 90.

Kehtiva õiguse n o r m a t i i v a k t i d e käsitlemisel töös viidatakse ametlikele väljaannetele, milleles nad on avaldatud. Näiteks: "Eesti NSV Teataja" 1961, nr. 28, art 145 (või: Eesti NSV Teataja" 1961, 28, 145).

Riiklike a r h i i v i d e f o n d i d e kasutamisel peab viites olema arhiivi nimetus (esmakordsel viitamisel täielikult väljakirjutatuna, hiljem üldkäibiva lühendina), järgnevad fondi nr., fondi nimetus, säilitamisühiku nr. Praegu tegutsevate administratiiv- asutuste ja tootmisettevõtete arhiivide kasutamisel piisab viites arhiivi nimetusest.

Kursusetöodes tuleb viidatud kirjanduse nimestik tingimata juurde lisada. Nimestik koostada nii, et alguses oleksid paigutatud marksismi-leninismi klassikute tööd, seejärel monograafiad ja artiklid perekonnanimede tähes- tikulises järjekorras, lõpuks teatmematerjalid, seadused, otsused ja määrused.

Joonealuse viitamise puhul võib kasutada ka lühenda- misi. Teistkordsel ja järgnevatel viitamistel ühele ja samale väljaandele asendatakse joonealuses viites teo- se pealkiri, ilmumise koht ja ilmumise aasta väljendiga "viidatud teos" või "osundatud teos" või ladinakeelse lühendiga o p. c i t . (opus citatum). Näiteks: A. V e i - m e r , op. cit., lk. 14. Viitamisel ühe ja sama autori mitmele tööle lühendatakse joonealuses viites nende peal- kirjad. Lühikesi pealkirju ei lühendata. Näiteks töö koos- tamisel on viidatud ühe ja sama autori kahele tööle: G. R e k k e r , Natsionaalse tulu jaotus ja tööliklassi relatiivne vaesumine kodanlikus Eestis, Tartu Riikliku Ülikooli Toimetised, vihik nr. 69, Tartu, 1958, lk. 113. G. R e k k e r , Tööpuudusest ja selle olemusest kodanli- kus Eestis, Tartu Riikliku Ülikooli Toimetised, vihik nr. 97, Tartu, 1960, lk. 195. Neile töödele taasviitamise kor- ral kasutatakse lühendeid: G. R e k k e r , Natsionaalne tulu... (võib ka ilma punktiirita), lk. 113; G. R e k k e r , Tööpuudusest ..., lk. 196.

Eri lühendite liigi moodustavad spetsiaalselt viita- misel kasutatavad lühendid, milledest sagedasemad on järg- mised:

1) Lühend "viidatud teos" ehk "osundatud teos", la- dinakeelse lühendina op.cit. (=opus citatum) on kasutatud vaid seoses autori (tekstis või joonealuses viites endas esitatava) nimega ja üksnes siis, kui varem on töös viida- tud vaid ühele selle autori tööle.

2) Varem joonealuses viites juba nimetatud autori tähistamiseks kasutatakse sõna "seesama" või ladinakeelset

lühendit id. (= idem). See lühend on kasutatav ainult siis, kui viide, milles esineb "seesama" autor, ei ole eraldatud viitega mõnele teosele, mis sellele autorile ei kuulu.

3) Sama teose sama lehekülje märkimiseks kasutatakse sõna "seesamas" või ladinakeelset lühendit ib. või ibid. (= ibidem). See lühend on kasutatav p.2 tingimusel, kui viide, milles juba esineb selle teose see lehekülg, mis on mõeldud sõnaga "seesamas", ei ole eraldatud viitega sama teose mõnele teisele leheküljele või mõnele teisele teosele.

Igasuguste lühendite puhul peab kinni pidama kord kasutusele võetud lühendivormist kogu kursusetöö ulatuses.

## VI . KURSUSETOODE TEMAATIKA ÕIGUSTEADUSKONNA JLIÕPILASTELE .

Probleem: Imperialismi majanduslik olemus ja selle  
iseärasused kaasajal.

Juhendaja v.-õp. K. I n d r e .

Teemad.

1. Tootmise kontsentreerumine ja monopolid.
2. Finantskapital ja finantsoligarhia.
3. Kapitali väljavedu.
4. Maaailma majanduslik jaotamine kapitalistide liitude vahel.
5. Maaailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine suurriikide vahel ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast.

6. Imperialismi koloniaalsüsteemi tekkimine ja põhijooned.
7. Kapitalismi põhilise majandusseaduse toime imperialismi ajal.

### K i r j a n d u s .

1. V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, Teosed, 22. kd.
2. V. I. L e n i n , Tootmise kontsentratsioon Venemaal, Teosed, 18. kd.
3. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn, 1961.
4. Poliitilise ökonoomia õpik.
5. Moskvas 14.-16. nov. 1957.a. toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon, Tallinn, 1957.
6. Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.
7. NLKP XXIII kongressi materjale, Tallinn, 1967, lk. 5-29; 159-175.
8. Л ю б и м о в Н. Н., Международные экономические отношения, М., 1957.

Probleem: Kapitalistliku maailma kriis.

Juhendaja dots. kt. G. Rekker.

Teemad.

1. Kapitalismi üldkriisi olemus, põhijooned ja etapid.

V. I. L e n i n , VK(b)P seitsmes kongress 6.-7.märtsini 1918. Ettekanne partei programmi revideerimise ja partei nimetuse muutmise kohta (8. märtsil), Teosed, 27. kd., lk. 106-107.

V. I. L e n i n , Kiri ameerika töölistele, Teosed, 28. kd.

V. I. L e n i n , VK(b)P. programmi projektist, Teosed,  
29. kd.

V. I. L e n i n , Kommunistliku Internatsionaali II kongress 19. juulist - 7. augustini 1920. Ettekanne rahvusvahelisest olukorrast ja Kommunistliku Internatsionaali põhiülesannetest (19. juulil), Teosed,  
31. kd.

Moskvas 14.-16. novembrini 1957.a. toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon, Tallinn, 1957.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.

Общий кризис капитализма, Изд. ВПП и АОН ЦК КПСС, М., 1962.

## 2. Sotsialismi ja kapitalismi majanduslik võitlus.

Moskvas 14.-16. nov. 1957.a. toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon, Tallinn, 1957.

Kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn, 1961.

A. K ö ö r n a , Kooseksisteerimine ja võitlus, Tallinn, 1965.

NSVL - USA arvudes, Tallinn, 1965.

Vastavad artiklid ajakirjades "Мировая экономика и международные отношения", aastakäigud 1965-1967 ja sama ajakirja lisaväljaanded "Экономическое положение капи-

талистических стран в 1966 - 1967г.

3. Imperialismi koloniaalsüsteemi lagunemine Aafrikas.

"Мировая экономика и международные отношения", 1965 - 1967.

"Проблемы мира и социализма", 1965 - 1967.

4. Noorte rahvusriikide arenemisteed.

"Мировая экономика и международные отношения", 1965-1967.

"Проблемы мира и социализма", 1965 - 1967.

5. Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemine  
pärast II maailmasõda.

F. E n g e l s , Anti-Dühring, Tallinn, 1954, lk. 245-  
246.

V. I. L e n i n , Ahvardav katastroof ja kuidas selle  
vastu võidelda, Teosed, 25. kd., lk. 334.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene  
osa, IV, Tallinn, 1961.

Ч е р п а к о в , Государственно-монополистический капи-  
тализм, Изд. "Мысль", 1965.

"Мировая экономика и международные отношения", 1965-1967.

6. Kapitalismi ebastabiilsuse ja roiskumise  
suurenemine käesoleval ajal.

V. I. L e n i n , Imperialism kui kapitalismi kõrgeim  
staadium, VIII ptk., Teosed, 22.kd.

V. I. L e n i n , Imperialism ja sotsialismi lõhenemine,  
Teosed, 23. kd.

A. K ö ö r n a , Kooseksisteerimine ja võitlus, Tallinn,  
1965.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise  
avaldus (1960. aasta november), Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene  
osa, IV, V, Tallinn, 1961.

"Мировая экономика и международные отношения", 1965-1967.

"Проблемы мира и социализма", 1965-1967.

7. Kapitalistliku tsükli iseärasused pärast  
II maailmasõda.

"Мировая экономика и международные отношения", 1965-1967.

8. Lääne-Euroopa majanduslik integratsioon ja  
vastuolude teravnemine "ühistorul".

"Мировая экономика и международные отношения", 1965 -1967.

"Проблемы мира и социализма", 1965-1967.

Probleem: Tööstustoodangu kvaliteedi tõstmise  
majanduslik stimuleerimine.

Juhendajad dots. A. Käärna ja dots. H. Metsa.

Teemad.

1. Tööstustoodangu kvaliteedi tõstmise majanduslik tähtsus.
2. Kauba tarbimisväärtuse arvestamine plaanilises hinnakujundamises.
3. Tootmise ja tarbimise otseste seoste tähtsus toodangu kvaliteedi tõstmisele.
4. Toodangu kvaliteedi tõstmise vajalikkus ja võimalikkus tänapäeva teaduslik-tehnilise progressi tingimustes.
5. Toodangu kvaliteedi tõstmise majanduslik stimuleerimine.
6. Töövahendite vastupidavuse ja töökindluse suurendamise rahvamajanduslik tähtsus.
7. Tööstusliku tootmise planeerimise ja materiaalse stimuleerimise täiustamisest NSV Liidus.
8. Sotsialistlik võistlus ENSV ettevõtetes toodangu kvaliteedi tõstmise eest.
9. Toodangu kvaliteedi dünaamika ettevõttes / reklamatsioonide, sordilisuse plaani täitmise ja praagi analüüs/.

"Коммунист", "Вопросы экономики", "Научные доклады высшей школы", "Экономические науки" 1964-1967.

"Экономическая газета" 1964-1967.

Tööstusettevõtete ökonomika. Õpik, Tallinn, 1963,  
lk. 358-359.

Р о т ш т е й н А. И. Очерки промышленной статистики СССР,  
Изд. "Статистика", 1964, lk. 158-185.

К о с I о в , V., Tööviljakus ja kvaliteet, Tallinn, 1961.

К о р н и е н к о В.Т., Цена и потребительский спрос,  
Изд. "Экономика", М., 1964.

П а т р а к о в И.Я., Рентабельность и цена, Изд. "Экономика",  
М., 1964.

Учет потребительских свойств продукции в ценообразовании,  
Изд. "Наука", М., 1964.

Juhendaja dots. H. Metsa.

10. Toodangu optimaalne kvaliteet.
11. Toodangu kvaliteedi olemus ja näitajad.
12. Toodangu kvaliteedi tõstmise materiaalne stimuleerimine hinna kaudu.
13. Standard ja kvaliteet.
14. Tarbimisväärtus ja väärtus sotsialistlikus ühiskonnas.
15. Toodangu kvaliteet ja ettevõtte tootmistevõime majanduslik efektiivsus.
16. Tootlike fondide kasutamise efektiivsuse tõstmise teed.

17. Isemajandamise tugevdamine tööstuses kaasajal.

18. Plaan ja turg sotsialistlikus ühiskonnas.

### K i r j a n d u s .

Ajakirjad "Eesti Kommunist"; "Коммунист", "Вопросы экономики", "Социалистический Труд"; "Wirtschaftswissenschaft", "Einheit", "Стандарты и качества", aastakäigud 1964–1967. "Экономическая газета" 1964–1967.

Probleem: Palkade reguleerimine ja tööviljakuse tõus.

Juhendaja dots. V. Türk.

#### Teemad:

1. Tööviljakuse ja palga kasvu vaheline seos sotsialistlikus tööstuses.
2. Premiaalpalgasüsteemi mõju toodangu kvaliteedile.
3. Tariifisüsteemi rakendamine sotsialistlikus tööstuses.
4. Kaubandustöötajate palkade reguleerimine N. linnas või rajoonis.
5. Tervishoietöötajate palkade reguleerimine N. linnas või rajoonis.
6. Haridustöötajate palkade reguleerimine N. linnas või rajoonis.

### K i r j a n d u s .

М а р х , К., Gotha programmi kriitika, I osa, Tallinn, 1957.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa, Tallinn, 1962.

Г р у з и н о в В.П., Заработная плата в промышленности социалистических стран, М., 1963.

М а й е р В.Ф., Заработная плата в период перехода к коммунизму, М., 1963.

Ш к у р к о С.И., Премирование работ в промышленности, М., 1963.

T ü r k , V., Miks tööviljakus peab kasvama kiiremini kui töötasu?, Tallinn, 1963.

T ü r k , V., Palk sotsialistlikus ühiskonnas, Tallinn, 1961.

T ü r k , V., M a a m e t s , L., Materiaalse huvi printsiip, Tallinn, 1965.

Ajakirjad "Коммунист", "Вопросы экономики", "Социалистический труд", "Вестник статистики", "Плановое хозяйство", aastakäigud 1966 - 1967.

Ajaleht "Экономическая газета", aastakäigud 1966-1967.  
Kohalike ettevõtete ja üleliidulised statistilised materjalid.

Probleem: Materiaalne stimuleerimine ja põllumajandusliku tootmise intensiivistamine.

Juhendaja dots. Ü. Vanaaseme.

Teemad:

1. Põllumajanduse materiaalse tehnilise baasi arenemine.
2. Kolhoositoodangu hinnad ja tootmise rentaablus.
3. Diferentsiaalrent ja kolhoosidele ühetaolisemate majandustingimuste loomine.
4. Töötasu täiustamine põllumajanduses.
5. Sotsialistliku omandi kahe vormi arenemine ja täiustamine põllumajanduses.

Ajakirjad "Eesti Kommunist", "Sotsialistlik põllumajandus" 1965-1967.

В р е ѝ н е в , L.I., NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakulistest abinõudest. Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil 24. märtsil 1965. "Rahva Hääl", 27. märtsil 1965.a.

H a g e l b e r g , R., Kolhoositootmise majanduslik analüüs, Tallinn, 1963.

Põllumajandusettevõtete ökonomika, Õpik, Tallinn, 1962.

К а а г а м а а , L., Nõukogude küla teel kommunismile, Tallinn, 1962.

В р о н ѝ т е й н , М., М е т с а , Н., Väärtus, hind ja hinnapoliitika, Tallinn, 1964.

Б у з д а л о в , Интенсификация сельскохозяйственного производства, М., 1962.

С т у д е н к о в а М.Н., Себестоимость продукции и рентабельность колхозного производства, М., 1962.

С д о б н о в С.М., Две формы социалистической собственности и пути их сближения, М., 1961, гл. I-4.



Hind 10 kop.

A-28610<sub>u</sub>

TÜ RAAMATUKOGU



1 0300 00446868 4